

Hafni zegt

Helle Helle

Hafni zegt

Vertaald door Kor de Vries

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2024

Deze vertaling is tot stand gekomen met steun
van de Danish Arts Foundation.

DANISH ARTS FOUNDATION

Oorspronkelijke titel *Hafni fortæller*

Copyright © 2023 Helle Helle and
Gutkind Forlag A/s, København

Published by agreement with Winje Agency, Norway
Copyright vertaling © 2024 Kor de Vries / Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam

Omslag Bart Heideman
Omslagbeeld en foto auteur Mikkel Carl

ISBN 978 90 214 9081 6 / NUR 302
www.querido.nl

dat ze gaat scheiden. Ze staat op een parkeerplaats in de buurt van Ringe. Aan de ene kant van de weg zijn landerijen en een grafheuvel. Misschien wil ze even naar die grafheuvel toe, als het land niet te drassig is. De beuk is al een mooi eind op weg, groen is de kleur van de lente. Wanneer hebben we voor het laatst met elkaar gesproken? zegt ze, dat moet dertien jaar geleden zijn. Vlak voor de millenniumwisseling. Dan is dat opgehelderd.

Ze draagt een satijnen jack en een suède broek, instappers. Alles komt uit Sønderborg, net als de sjaal met franjes. Heel wat anders dan haar gebruikelijke fleecedonesie. Haar dunne paardenstaart en haar inmiddels nogal hangende oogleden. Ze is geen negentien meer, niemand is negentien meer. Ze is al decennialang negentien, herinnert zich kamers met eigen keuken en bad, deurmatten, Margretheschalen, veelhoekige zwarte bordjes. Een stellingkast die ze op halve hoogte afzaagde. Boeken die ze kocht als vulling, zaterdagmor-

gen naar de Irma voor Engelse muffins. Televisiekijken achter het bamboe rolgordijn om de peilwagen te omzeilen. Roomboter op de muffins. Ze kon voor de spiegel naar haar sleutelbenen en dunne dijen staan kijken, later kwam haar bolle buik. Ze zegt: Bij jou is dat vast niet zo.

Een roofvogel duikt naar beneden. Roofvogels maken haar bang, ze is al eens een keer diep in het bos omgekeerd. Je kunt ogen op een pet tekenen en hem omgekeerd opzetten, dat is een bekende truc. Ze verontschuldigt zich dat ze vergat in de microfoon te praten.

Zet niet alles in op de eerste de beste gemeenschappelijke woning, zegt Hafni, al helemaal niet op een met een slechte ruimte-indeling. Ze herinnert zich dat ze de hele nacht met wijdopen ogen had gelegen voordat de aanbetaling moest worden gedaan. Ze had een langgerekt 'nee' moeten hebben laten horen, ook tijdens het aanzoek. Dat gebeurde op het trottoir voor bioscoop Imperial. Door een vergissing gingen ze naar *Alien 3*, al dat slijm. Tijdens de hele film zat ze met haar 'ja', dat eigenlijk meer een 'ja hoor' was.

Normaal gesproken legt ze voor elk autoritje een hand op de motorkap, ook al is het maar twee kilometer, doet een schietgebedje. Maar de laatste vier weken heeft ze dat vergeten. Er waren andere dingen om aan te denken. Ze verontschuldigt zich voor haar hakkelende zinnen, van nu af aan wil ze anders klinken.

Goed, maar het is dus zo dat ze bijna zolang als ze zich kan herinneren, of in elk geval sinds ze een auto heeft, ervan heeft gedroomd deze, hoe moet je het zeggen, 'smørrebrødreis' te maken van Frederikssund via Roskilde, Ringsted, Korsør, Nyborg, Svendborg, Faaborg, Bøjden-Fynshav en ter afsluiting de grote Zuid-Jutse koffietafel in Gråsten te doen met drie keer zeven soorten gebak en banket. Alles was gepland, lunchrestaurants en overnachting, onderweg een reeks bezienswaardigheden: Hagbards Høj, Trelleborg, Broholm, Svaninge Bakker. Lange avonden met de kaart van Denemarken en een notitieboekje, als ze niet op de bank sliep met *Big Brother* op tv. Ze herinnert zich duidelijk de bewoners Jill en Pil. Het geboortehuis van Herman Bang in Asserballe.

Ze zegt: Sorry dat ik zo ratel. Ze ziet een vrouw die een stukje verderop met een waterkan langs de weg loopt, een tuin in loopt en met lege handen terugkeert. Hafni denkt aan haar zwarte bessen en aalbessen, kun je

bessenstruiken meenemen? Een stekje van de paradijs-appel. Haar sportkousen knellen om haar kuiten, elke avond heeft ze die als eerste uit moeten trekken, ze laten rode strepen achter, de huid erboven is opgezwollen.

Een trekker komt de akker oprijden. Er zijn ook veel meeuwen.

Hafni zegt: Ik wil mezelf niet zijn.

Ik wil mezelf veranderen.

Ik weet niet hoe ik mezelf moet veranderen.

Ze was op een dinsdagmorgen van huis vertrokken. Haar reistas had open en bloot op de eettafel gestaan, nu ze geen verklaring verschuldigd was. Ze had wel een briefje geschreven: *lang weg*. Bij Hagerup zakten haar schouders naar beneden en kwam er een glimlach tevoorschijn. Hij kwam vanzelf, het kwam niet door een poging om haar steeds verder naar beneden groeiende mondhoeken te corrigeren. De tand des tijds, de pigmentvlekken op je voorhoofd. Had ze als tiener nou maar aandacht gehad voor zonnecrème, had ze zich maar niet op welke postzegel dan ook laten braden.

Ze gleed over provinciale wegen langs dorpsuizen, boerderijen, vijvers. Stopte ergens en at een bolletje. Een tocht zonder restricties. Van de betere helft was ze af. Ze zegt: Ik moet toegeven dat ik, vaak als hij naar Sillebro Ådal fietste, achter het keukenraam kon staan wensen dat hij verdween.

De reis ging via Østrup Holme, Nybølle, Ågerup. In Roskilde was het mogelijk om in de Sankt Ols Gade

te parkeren, vlak achter Hotel Prindsen. Ze had haar gympen verruild voor pumps, was het hotel binnen getrippeld. De receptionist gaf haar een kamer die uitkeek op, zoals hij het zei, de nieuw-gerenoveerde parkeerplaats, maar ze kon pas om twee uur inchecken. Ze stond met haar reistas te schommelen en misschien was het vanwege haar continue glimlach dat hij wilde kijken wat hij kon doen. Daardoor kwam ze op de tweede etage met uitzicht op de hoofdstraat, ze kon uitkijken over een gedrang bij alle kledingrekken, precies zoals ze had gehoopt. Ze schopte haar schoenen uit, wist zich op de vensterbank te worstelen. Zo zat ze een tijdje. Voorbereid op het gebrek aan een minibar had ze witte wijn en een koelelement bij zich. Anders ging het ook wel met een glas lauwe. Zakje chips, gezouten amandelen. Ze zette de tv aan, al uitgehongerd. Maar het duurde nog vijf kwartier tot ze een tafel had gereserveerd.

Ze ging naar buiten en liep de drogist binnen. Kocht twee doosjes gebakken oogschaduw en een lichaamsolie met lavendel. Op haar kamer nam ze een lange douche, alleen al het feit dat ze erna niet alles hoefde droog te maken. Goed geolied wilde ze haar broek aantrekken, maar dat was volstrekt onmogelijk. In plaats daarvan koos ze een overslagjurk.

En toch overviel haar op Stændertorvet een grote donkerte. Ze steeg erin op, de tegels verdwenen onder haar voeten. De lucht werd uit haar longen gezogen en liet de kleine spieren tussen haar ribben pijnlijk en opeen-

gepakt achter. Ze moest met trillende handen op een bank gaan zitten en slikken, zoals ze zichzelf dat had geleerd. Klokken luidden vanuit de domkerk, geleidelijk aan keerden haar voeten in haar schoenen terug. Ze forceerde een glimlach en uiteindelijk bleef die zitten. Ze had nog negen minuten voor ze in restaurant Raadhuskælderen moest zijn, dus maakte ze een wandeling naar de kerk. Maar het kostte geld om binnen te komen, dat loonde de moeite niet.

Hafni wil niet zeggen dat de situatie met die donkerte haar onbekend is. Ze weet ook best waarom die ontstaat. Maar het is te lastig om uit te leggen. Ze liep naar een van de hoeken en legde haar armen om de domkerk van Roskilde. Ijskoude bakstenen, zelfs in de zon, zelfs rechtstreeks in de zon. Ze zegt: Je moet niet denken dat ik gek ben geworden. Nog nooit had ze zich zo verheugd op een borrel, en het moest Linie Aquavit zijn.

Ze bestelde een smørrebrød met gemarineerde haring in kerriesaus en een met aardappeltjes. Het tapiertje stroomde koel door haar slokdarm, ze kon hem bijna tot in haar maag volgen. De haring had een bijmaak, misschien was het kurkuma. Ze keek uit het raam. Ze moest een pauze inlassen, je moest smørrebrød niet naar binnen schrokken. Ze bestelde nog een borrel en nam een slok. Op de vloer een stukje gebakken zwaard, is het nu het zwaard of de zwaard? Ze begon aan haar smørrebrød met aardappel. Aan een tafel-

tje verderop hief een kale man zijn glas en knikte naar haar. Ze knikte terug. Buiten schreeuwde een kind.

Petitfours en een kop koffie. Ze was blij met haar overslagjurk. Als twintigjarige trok ze vaak haar blouse over haar schouder. Als dertig- en veertigjarige eigenlijk ook nog. Vorig jaar eigenlijk ook nog. Je schouders zijn plekken op je lichaam die als laatste verouderen. Maar ze is dan ook nog steeds redelijk jong, ze is nog maar achtenveertig. Ze kan probleemloos langer dan een minuut planken.

Ze wil even het autoportier openen. Ze ziet de vrouw zonder waterkan in de berm voor het huis rondlopen. Het heeft een tinnen dak en de zon schittert erin. De kleine, donzige blaadjes van de bomen. Haar herinneringen komen altijd naar boven bij de verandering van de seizoenen, ze zegt: Dat is waarschijnlijk heel normaal. Een nieuw licht, de kou door de mazen van een trui heen. Ze werd immers niet toegelaten tot de studie medicijnen. Ze had vier maanden besteed aan het verkennen van Rødovre. Daar had ze haar eerste kamer, met ingebouwd bed. Voor haar had er een oudere man gewoond, hij had een vettige afdruk op het hoofdeinde achtergelaten. Met haar vriendinnen van Nakskov Uddannelsescenter slenterde ze voortdurend de Købmagergade op en neer. Ze kochten gebrande amandelen en oorbellen, gingen uit elkaar terwijl nieuwe vriendschappen ontstonden.

Kun jij je mijn mand van de middelbare school herinneren? zegt Hafni. Het eerste wat ik na mijn schoolwisseling heb gedaan was hem weggooien. Je kent het wel dat je iemand anders' glimlach wilt hebben, dat je met iemand anders' paardenstaart wilt slaan. Later droeg ik een cardigan, bakte ik staartstukken. Nam ik eieren mee naar fitnesscentrum Form & Figur, koffie en boter in de aanbieding. Tien jaar ouder in een halve dag, excuses voor de afgezaagde grap. En het woord grap. Ik introduceerde varkensgelei. Gerbera's op een teakhouten dressoir. We waren nog maar vierentwintig, krieltjes gekookt zonder water.

Terug in het hotel viel ze in een diepe slaap, ze werd met haar leesbril op wakker. Ze overwoog om brood en een spannende roquefort te kopen, maar de kaaswinkel was dicht, dus werd het een broodje worst van de 7-Eleven. Maar op haar kamer werd het broodje worst steeds groter in haar mond. Ze opende in plaats daarvan de fles witte wijn en nam een paar gezouten amandelen. Dacht aan een situatie met een voormalige baas. Ze had in de lunchpauze stiekem een heel kookboek gekopieerd en haar chef was langsgelopen en had gezegd: Hm, hm. Ze lag op haar hotelbed en schudde heftig met haar hoofd om de gêne kwijt te raken, het lukte bijna. Nog een glas wijn hielp ook. Op tv was een antiekprogramma dat haar een tijdje heel erg had bezighouden, dus ze zette de tv uit.

Eeuwige gêne achtervolgt haar. Of waarschijnlijk is het schaamte. Ze probeert die te pareren door haar hoofd te schudden en een snelle 'dom, dom' uit te spreken. Maar de talloze gebeurtenissen blijven maar bovenko-

men, ze kan er niet tegen erover te praten. Ze had bijvoorbeeld op een gegeven moment een collega, een fotograaf bij het weekblad, hij heette Benny.

Via de arbeidsbemiddeling werkte ze als receptioniste en ze hadden samen veel lol. Ze lachten heimelijk om spelfouten, een advertentie met de tekst: *Onverdacht is van ons heengegaan...* Hafni zegt: En zo grappig is het niet eens. Benny nodigde haar uit voor zijn verjaardagsreceptie die plaatsvond in een buurthuis en waarschijnlijk vanwege hun gedeelde gevoel voor humor gaf ze hem een exemplaar van de nieuwste editie van het weekblad. Ze deed die in een tas die ze in een doos stopte met nóg een doos eromheen. Vervolgens mooi zijdepapier en een cadeaulint. Ze zette de doos op de cadeautafel en nam een glas cava. Bij het ochtendgloren werd ze in paniek wakker.

Haar schaamte komt opzetten tijdens wandelingen, 's nachts, op de bank, bij de tandarts. Niets helpt. Ze weigert alle goede raad.

's Ochtends scheen de zon recht in haar gezicht. Ze zette het raam open en fluisterde: Ben je daar, Roskilde? Er liep een man met een boodschappennet door de straat. Als ze zelf boodschappen doet, heeft ze het boodschappenbriefje geschreven in de volgorde waarin de artikelen zich in de Netto bevinden. Spitskool, roggebrood, magere melk, meel, keukenrollen. Ritter Sport uit bittere ervaring. Maar vanaf nu wordt het voor haar drop, toiletpapier, koffie, tomaten.

Ze waste zich en trok haar kleren aan, maakte zich

op en deed haar haar. Wisselde van pumps naar gym-
schoenen en weer terug. Haar kamer was een rommel-
tje en ze ging naar het ontbijt.

Ze is telefonisch verkoopster geweest, winkelbediende, crèchemedewerker, heeft werkervaringsplekken gehad, enzovoort. Zelfs toen ze Deens studeerde. Ze heeft in een ver verleden en eigenhandig gefinancierd nog een kwart opleiding schoonheidsspecialiste in Kopenhagen gevolgd. Met uitzicht op de Rosenørns Allé bracht ze maskers op basis van zuurstof aan, kwam ze om in de rosacea en topcoat. Witte klompen. Ze wandelde naar huis langs Søerne, wandelde in de geur van hop. Alsof het de bietencampagne van Enghave was. Wonend in kleine ruimten, allerhande tassen op bedden gooiend. Wachtend bij telefoons die ze niet had, bij brievenbussen. Haar lange haar op een geblokte kappersvloer, haar verstijfde gezicht in de spiegel. Ze zei: Gaaf. Rumballen achter een heg. Ze zou daar niets van terug willen en toch wil ze dat wel, en toch ook niet.

Ze had net een hap van een bolletje genomen toen ze de kale man uit restaurant Raadhuskælderen aan een tafeltje zag zitten. Hij had haar ook ontdekt en hief zijn koffiekopje om te groeten. Hafni zegt: Je kunt je beslist voorstellen wat er toen gebeurde. Even later ging hij inderdaad staan en kwam naar haar tafeltje. Hij zei: Dat is grappig. Hafni veegde de maanzaadkorreltjes van haar bovenlip en zei: Ja. Hij zei: Maar nu is het ook tijd om te vertrekken, een fijne dag nog. Ze knikte en hij knikte terug, en daarna struikelde hij over de hoek van een vloerkleed, en ze moest het onderste gedeelte van haar gezicht snel achter haar servet verbergen. Maar er ontsnapte toch een giechelend keelgeluid en ze denkt dat hij het hoorde. Hij was duidelijk ontstemd, hij schopte het kleed op zijn plek.

Hij stond bij de receptie toen ze beneden kwam om uit te checken. Ze haastte zich weer naar boven, liep haar kamer binnen en bleef in de kast en onder het bed zoeken alsof ze iets was vergeten. Toen vermande ze zich en ging ze naar beneden, en hij was godzijdank weg.